

KISSALARIN DİLİYLE

Mü'minin Gönül Ufku

Osman Nûri TOPBAŞ

ALTINOLUK

TAKDİM

Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem Hudeybiye Antlaşması'nın ardından ashâbına ihramdan çıkmalarını, kurbanlarını kesmelerini ve tıraş olmalarını emretti. Ancak o aziz insanlar umre ümidini tamamen kaybetmedikleri için bu emri yerine getirmekte tereddüt ettiler. Bu noktada validelerimizden Hz. Ümmü Seleme radiyallahu anha Peygamber Efendimize bizzat kurbanını kesmesini, ihramdan çıkmasını ve tıraş olmasını teklif etti. Rasûlullah Efendimiz bu teklife istinaden fiilen harekete geçince, ashâb-ı kiramın da teker teker harekete geçtiği ve aynı şekilde davrandığı görüldü.

İnsan, mücerret hakikatleri idrakte zorlanır; söyleneni değil, gördüklerini daha çok benimser. Fiil, samimiyetin en büyük göstergesidir. Gözle görülen bir davranış, zihinde canlı bir şekil alır. O yüzden yaşanmış müşahhas örnekler, mücerret nasihatlerden daha tesirlidir. Teslimiyet de iffet de mefhum olarak anlatılabilir, zihin bunu idrak edebilir ama Hz. İbrahim aleyhisselam'ın ateşe atılışı teslimiyetin, Hz. Yusuf aleyhisselam'ın masiyetten Allah'a sığınarak zindana girişi iffetin ne mânâya geldiğini kâplere nakşeder. Kıssalar, hakikati canlı bir levha gibi sunar.

Kıssaları kıymetli kılan şey, yaşanmışlıklarının insanı tesir altına alan canlılığıdır. Bu canlılık, nesilden nesile akan teselsül bereketinde gizlidir. Herkese dokunan tesir, kıssaların kalbine dokunduğu insanın hayatını değiştirebilme gücünden alır. Kıssalar ve hisseleri, insanın daha yüce bir hale ulaşma gayretine yardımcı olur. O gayret olmazsa, tekâmül olmaz. Kıssalar bu mânâda daha güzel hayatların habercisidir. Öyle hayatlar ki, sonunda selamet yurdunun bekçileri şöyle seslenirler: **“Selâm size! Ne mutlu size! Arınmış olarak geldiniz. Haydi, ebedî olarak girin cennete!”** (Zümer, 73)

Her kıssa, hisse içindir. Ama bu hisse, nasibini arayana görünür. Aramayan için kıssalar susar, hiçbir şey söylemez. Oysa gönlünde bir arayış taşıyan, mutlaka kendi hissesine denk düşen bir kıssa bulur. Çünkü her insanın kalbine dokunan, yönünü belirleyen kendine has bir hikâyesi vardır. Kıssa, kökü yerde, dalları göğe uzanan bir ağaç gibidir; sağlam ve yükselen bir sözdür. Bu sabit söz, nice insanı terfi ettirir. Kıssa laf kalabalığına girmez, doğrudan kalbe seslenir. Olaylardan çok, insana dair hakikatleri dile getirir. Çünkü kıssalar, Allah'ın sevdiği kullarının kalbini sabitleştiren gizli askerlerdir.

Yeni yayın döneminde hediye kitap olarak muhterem **Osman Nûri Topbaş Hocamızın** kaleme aldığı **“Kıssaların Diliyle Mü’minin Gönül Ufku”** isimli eseri veriyoruz. Bu kitap bizi gönlümüzün ufkuna yöneltecek, doğrudan kalbe seslenen kıssalardan oluşan bir irfan hazinesi. Nasibini arayanlara kıymetli hisseleri de muhtevî bu eseri siz kıymetli okuyucularımıza modern hayatın gürültüsünde yönünü kaybeden kalplerimize çok iyi geleceğini ifade ederek takdim ediyoruz. Bu kitap, çağımızın akıl cinnetine karşı, kalbî hayatı merkeze almaya çağırان bir gönül çağrısıdır.

On sekiz bölümden oluşan bu kıymetli eser özellikle çıkarttığı hisseler ve muhatabında açmaya çalıştığı gönül ufku itibarıyla müstesna bir mahiyet arz ediyor. Okuyucusunu daha iyi, güzel ve doğruya sevk edecek bu mahiyet bugün bir kitaplık hacmine ulaşmış ALTINOLUK hediye kitaplarının hepsinde şahit olduğunuz müşterek bir gayedir. Tefekkürden infaka, ibadetten edebe, Peygamber sevgisinden nefsin tezkiyesine, ümmetin derdiyle hemhâl olmaktan ahirete hazırlığa kadar uzanan geniş bir yelpaze, her hediye kitabımızda olduğu gibi elinizdeki bu kitapta da Müslüman’ın iç ve dış dünyasını kuşatan bir gönül ufku sunmaktadır.

“Kıssaların Diliyle Mü’minin Gönül Ufku” gönlümüzün ufkuna doğru bir yolculuk başlatıyor. Sadece okunacak değil, sindirilerek yaşanacak bu yolculuğun sonunda asla kitaba başladığımız gibi olmayacağımıza inanıyoruz. Bunun için şart bellidir; kıymetli müellifinin ifadeleriyle “kıssaların tefekküründe derinleşerek, hâlimizi ıslâha ve nice hayırlı gayretlere vesile olacak hisseler devşirmeli, kendimize has reçeteler almalıyız.” Eğer kıssa ve hisselerin vermek istediğı mesajlara gönüllerimizin pencerelerini samimiyetle açar, ardından da muktezâsınca yaşamaya ciddiyetle gayret gösterebilirsek gönül ufkumuzun ilâhî rahmet, mağfiret, rızâ ve muhabbet ile dolmasını umabiliriz.

Elinizdeki kitap Müslümanlığın gönül ufkunu müşahhas misallerle siz kıymetli okuyucularımızla paylaştığımız müstesna bir ALTINOLUK hediyesidir. Muhterem hocamıza bu müfid eseri için teşekkür ediyor, kendisine Rabbimizden mümasil eserlerle bereketlenmiş hayırlı bir hizmet ömrü niyaz ediyoruz. Sizlerden istirhamımız her kıssayı size anlatılıyormuş gibi okumanız ve şu soruları sormanızdır: *“Bu kıssada bana ne söyleniyor? Benim hayatımda neresi eksik?”* Cenâb-ı Hak, kitaptaki kıssaları gönlümüze bir rahmet pınarı kılsın. Okudukça ruhumuz genişlesin, hissettikçe kalbimiz inkişaf etsin.

ALTINOLUK

ÖNSÖZ

Bizleri yoktan var eden, varlıklar içinde insan, insanlar içinde ehl-i îman olmakla şereflendiren Allah Teâlâ'ya sonsuz hamd ü senâlar olsun.

Bu dünyada istikâmet rehberimiz, âhirette ise şefâat melceimiz Fahr-i Kâinât Efendimiz'e, O'nun ehl-i beytine ve as-hâbına sonsuz salât ü selâm olsun!..

Cenâb-ı Hak, bu cihanı bir imtihan mektebi, bizleri de bu mektebin talebeleri kıldı. Bu cihan dershanesindeki tahsilimiz, ecel ile sona erecek, amellerimizle toprağa gömüleceğiz. Dolayısıyla bu fânî hayatta;

- En mühim tahsil, mârifetullah tahsili,
- En güzel sanat, müslümanca yaşayabilmek,
- En büyük hüner de müslüman olarak can verebilmektir.

Cenâb-ı Hak, kullarını bu hedefe ulaşma yolunda yardımcısız bırakmamıştır. **Kitaplar** inzâl etmiş ve yaşayışlarıyla o kitapların fiilî bir tefsiri olan **peygamberler** göndermiştir.

Peygamberler en büyük insan terbiyecileridir, insanlığın en büyük muallimleridir. Allah Teâlâ, murâd ettiği “**kâmil insan**” modelini o mümtaz/seçkin kullarının şahsında sergilemiş, onları insanlığa birer numûne-i imtisal, yani örnek alınıp tâbî olunacak fiilî kıstaslar olarak armağan etmiştir.

Çünkü insan, daha ziyâde “**örnek almak**” ve “**tâbî olmak**”la öğrenen bir fıtrata sahiptir. Hattâ çocuk, anne-babasına tâbî olup onları taklit etmekle ana dilini -şivesine varıncaya kadar- konuşabilir. Yani öğrenip tatbik etmenin temelinde, bir örneğe tâbî olmanın büyük bir payı vardır.

Meselâ **Mûsâ** ﷺ **Hızır** ﷺ'a gittiği zaman:

“–Sendeki ilmi bana öğretir misin?” demedi. “O ilmi öğrenmek için sana **tâbî olabilir miyim?**” dedi.

Âyet-i kerîmede de şöyle buyruluyor:

“(Rasûlüm!) **De ki: Eğer Allâh'ı seviyorsanız «فَاتَّبِعُونِي» bana tâbî olunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın...**”

(Â-i İmrân, 31)

İşte **sahâbe-i kirâm**, üsve-i hasene / emsalsiz bir örnek şahsiyet olan **Rasûlullah** ﷺ **Efendimiz**'e -âdeta bir gölgenin gövdeye olan sadâkatiyle- tâbî olarak, fazîlet semâsının yıldız şahsiyetleri hâline geldiler. **Tâbiîn** nesli sahâbîlere, **tebe-i tâbiîn** de tâbiîn nesline ittibâ ederek yüksek bir fazîlet kazandı.

Kıyâmete kadar gelecek olan ümmet-i Muhammed'in rızâ-yı ilâhîye nâil olma yolu da; Allah Rasûlü'ne ve O'nun güzîde ashâbına güzelce **tâbî olmaktan** geçer. Nitekim âyet-i kerîmede buyruluyor:

“(İslâm dînine girme hususunda) **öne geçen ilk muhâcirler ve Ensâr ile onlara güzellikle tâbî olanlar var ya, işte Allah onlardan râzı olmuştur, onlar da Allah'tan râzı olmuşlardır...**”

(et-Tevbe, 100)

Bugün sahâbe, tâbiîn, tebe-i tâbiîn olma imkânımız bulunmuyor. Fakat âyet-i kerîmede müjdelendiği gibi, ashâb-ı kirâma güzellikle tâbî olan ihsan sahiplerinden olma imkânı, kıyâmete kadar gelecek bütün mü'minler için açık bir kapıdır.

İnsan, mücerred hakikatleri idrâk etmekte zorlanır. Müşahhas misaller ise idrâki kolaylaştırır. Cenâb-ı Hak da Kur'ân-ı Kerîm'de geçmiş kavimlerin ibretli kıssa ve hikâyelerini, nebîler silsilesinin hikmetlerle dolu menkıbelerini naklederek, ilâhî mesajlarını, canlı misaller içinde insanlığa beyan buyurmuştur.

Mekke devrinin en meşakkatli zamanlarında Yüce Rabbimiz, mü'minlerin îmanları kuvvetlensin, hâlet-i rûhiyeleri yükselsin, metânet ve dirâyetleri artsın diye, daha ziyâde geçmiş kavimlerin ve peygamberlerin kıssalarını indirmiştir. Ki bunlar takrîben Kur'ân-ı Kerîm'in üçte birini oluşturmaktadır. Cenâb-ı Hak bu kıssalarda mü'minlerin-kâfirlerin, münâfıkların-sâdıkların, müşriklerin-muvahhidlerin vasıflarını, hâdiseler içinde naklederek, îman-küfür, nifak-sıdk, şirk-tevhîd, velhâsıl hayır ve şerre dâir pek çok mücerred mefhumun çok net bir sûrette idrâk edilmesini müyesser kılmıştır.

Bizler de bir bakıma bu ilâhî usûle riâyet ederek, mânevî hakikatlerin hayata akseden, davranışlarda tezâhür eden müşahhas misallerini kıssaların diliyle nakletmeye gayret ettik. Ayrıca bu kıssaların ihtivâ ettiği hisselerle âit söylenebilecek pek çok husustan ancak bir kısmını, muhtasar bir şekilde ifade etmeye çalıştık.

Kıssaların hisse kısmında bazen bir-iki paragrafla iktifâ ettik, bazen de -lüzûmuna binâen- kıssasından daha hacimli bir hisseye yer verdik. Bunu da o anki vaktimiz, imkânımız, idrâkimiz ve ifade gücümüzün elverdiği ölçüde ifâ etmeye çalıştık. Dolayısıyla kitaba dercettiğimiz kıssaların bütün hissesi, elbette bizim ifade ettiklerimizden ibâret değildir.

Rasûlullah ﷺ Efendimiz, Vedâ Hutbesi'nde;

*“...Bu nasihatlerimi burada bulunanlar, bulunmayanlara bildirsin! Olabilir ki bildirilen kimse, (sözlerimi) burada bulunup da işitenden daha iyi anlayarak muhafaza eder...”*¹ buyurduğu gibi, siz kıymetli okuyucularımızın da, derlediğimiz kıssa ve hisselerden, bizden çok daha yüksek derecede müstefîd olmaları, daha engin mânâlar, daha isabetli tespitler ve daha mühim dersler çıkarıp daha güzel bir sûrette hayatlarına aksettirmeleri, en samimî temennimizdir.

1. Müslim, Hac, 147; Ebû Dâvûd, Menâsik, 56; İbn-i Mâce, Menâsik, 76, 84; Ahmed, V, 30; İbn-i Hişâm, IV, 275.

Kıymetli kardeşlerimiz!

Bu kitabı derleyip neşretmekteki gâyemiz, kuru bir kıssahanlık olmadığı gibi; siz kıymetli okuyucularımızın maksadı da, bu kıssaları sadece okuyup geçmek olmamalıdır. Bilâkis o kıssaların tefekküründe derinleşerek, hâlimizi ıslâha ve nice hayırlı gayretlere vesîle olacak hisseler devşirmeli, kendimize has reçeteler çıkarmalıyız.

Unutmayalım ki yegâne hak dîn olan İslâm, ebedî saâdet için insanlığa lûtfedilen ilâhî bir reçetedir. Kur’ân ve Sünnet, kıyâmete kadar insanlık için en kıymetli **şifâ** ve **rahmet** ölçüleriyle doludur. Fakat onun şifâ ve rahmeti, ebedî saâdet ölçülerini hayatımıza tatbik edebildiğimiz nisbette idrâk edilebilir.

Yani reçeteyi almakla iş bitmiyor. Onda yazılı olan ilâçları kullanmıyorsak, tedavi metotlarını, perhizleri vs. tatbik etmiyorsak; “Niçin şifâ bulamıyoruz?!” diye yakınmaya da hakkımız olmaz.

Yunus Emre Hazretleri;

*Çeşmelerden bardağın doldurmadan kor isen,
Bin yıl anda durursa kendi dolası değil!*

dediği gibi, bizler de evvelâ kıssa ve hisselerin vermek istediği mesajlara gönüllerimizin pencerelerini samimiyetle açalım, ardından da muktezâsınca yaşamaya ciddiyetle gayret gösterelim.

Çünkü okumak, dinlemek, duymak yeterli değil; uymak da gerekiyor. Ashâb-ı kirâm, ilâhî ve nebevî tâlimatlar karşısında dâimâ “سَمِعْنَا وَ اطَّعْنَا : **işittik ve itaat ettik**”² dediler, o emirlerin gereğini derhâl yerine getirdiler. Bizler de okuduğumuz kıssalardan kendimize gereken dersleri çıkaralım, hayatımıza bir mânâ zenginliği katalım, idrâk ettiğimiz istikâmet ölçülerini tatbîke gayret gösterelim.

Cenâb-ı Hak, bütün hatâ, kusur ve noksanlıklarımızı affeylesin. Uçsuz bucaksız bir deryâdan âdeta bir terzi yüksüğü hacminde derlemeye çalıştığımız bu kıssa ve hisselerin, gönüllerde müsbet tesirlerini halkeylesin. Hayat kıssamızdan hissemize de ancak; ilâhî rahmet, mağfiret, rızâ ve muhabbetinin düşmesini, cümlemize lûtf u keremiyle ihsan ve ikram eylesin.

Âmîn!..³

Osman Nûri TOPBAŞ

Temmuz 2025
Üsküdar

3. Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen Murat Kaya, İbrahim Hakkı Uzun ve Mehmet Akif Günay'a teşekkür eder, bu hizmetlerinin kendilerine bir sadaka-i câriye olmasını Yüce Rabbimiz'den niyâz ederiz.

İÇİNDEKİLER

TAKDİM.....	13
ÖNSÖZ.....	15

1. BÖLÜM

ALLAH İLE BERABERLİK / 21

Sen Kiminleydin?.....	23
Allah ile Olana Gam-Keder Yok!.....	25
El Kârda, Gönül Yar'da... ..	26
Damla İçin Deryâyı Satma!.. ..	28
Gönüllere Sultan Olmak.....	30
Nîmete Değil, Nîmeti Verene Bak!.....	33

2. BÖLÜM

İBADETTE HUŞÛ ve HÂLİS NİYET / 35

Namazda Huşû.....	37
Namazsız Olmaz!.....	38
Seherleri İhyâ.....	39
Kalbin Kıblesi.....	41
İşe Yarayacak Bir Namaz.....	42
Hac Hediyesi.....	44
Sağırın Hasta Ziyareti.....	46
Hâlis Niyetin Bereketi.....	50

3. BÖLÜM

KUR'ÂN'A İTTİBÂ ve MÂNEVİYÂTIN ZAFERLERİ / 51

Ölçümüz Kur'ân ve Sünnet Olmalı.....	53
Müjde Dolu Bir Rüya.....	55

Yarının Sultanları.....	58
Zaferi Ne Kazandırır?.....	60
Kible Ne Tarafıta?.....	63

4. BÖLÜM

ALLAH YOLUNDA GAYRET ve HİZMET / 67

Ashâbın Cihâd Aşkı.....	69
Tatlı Su Gözesi.....	71
İtikâftan Hayırlı Amel.....	72
Halk İçinde Hakk'a Kulluk.....	74
Nasıl Cennet'e Gireceksin?!.....	76
Kendinizi Tehlikeye Atmayın!.....	78
Tebük İmtihanı.....	80

5. BÖLÜM

TEBLİĞ MES'ÛLİYETİMİZ ve NESİL ENDİŞESİ / 83

Tebliğ Mes'ûliyeti.....	85
Sîret Sûrete Akseder.....	86
Hâl Lisâniyla Tebliğ.....	89
İrşadda Nezâket ve Zarâfet.....	91
Açken Doyurmadın, Câhilken Öğretmedin!..	92
Sana Bir Hırsız Getirilirse.....	93
Hazret-i Ömer'in Adâleti.....	95
Yetişmiş İnsan Hasreti.....	97
İnsan Arıyorum!.....	99
Ne Verdin ki Ne Bekliyorsun?!.....	101
Evlâdına Ne Verdin?.....	103
Evlât, Ana-Babasının Sırrıdır.....	105

6. BÖLÜM

MUHABBET-İ RASÛLULLAH ﷺ / 107

Tebük Şehîdi.....	109
-------------------	-----

İÇİNDEKİLER

Medîne Çarşısında Satılan Köle	113
Mescidi Temizleyen Siyâhî Hanım	115
Ağlayan Hurma Kütüğü	116
Gül Kokulu Kil	118
Efendimiz'e Yakınlık Saâdeti	120
Mus'ab bin Umeyr ؓ	122
Âlemlere Rahmet Hazret-i Muhammed ﷺ	125
Toprakta Çürümeyen Cevherler	133
Nakl-i Kubûr	136
Yemen'deki Yanımda, Yanımdaki Yemen'de... ..	138
Peygamber Âşığı Mustafa Dede	140

7. BÖLÜM

ÜMMETİN DERDİYLE DERTLENMEK / 153

Açın Hâlinden Anlamak İçin	155
Kırık Kalpler	156
Kimsesizleri Kimsesi Ol!	157
Mâtemlerin Civârında Dolaşmak... ..	159
Kardeşinin Acısına Bigâne Kalma!	162
Otuz Yıllık Pişmanlık	164
Akrep ve Kurbağa	165
Şişede Türk Kanı	168
Mutfaksız Evler	170
Bir Gönül Al ki... ..	172
Arş-ı Âlâ'ya Çıkar... ..	174
Îlâhî Affa Nâil Olmanın Yolu	176
Beden Yemekle, Ruh ise Yedirmekle Doyar	178
Îsâr	180
Sevdiklerinizden Vermedikçe... ..	181

8. BÖLÜM
CÖMERTLİK ve İNFAK ÂDÂBI / 183

Bire Yedi Yüz Verene.....	185
Cömertlik Deryâsı.....	187
Sevdiklerinizden İnfâk Etmedikçe.....	189
Bir Dirhem Yüz Bin Dirhemi Geçti.....	191
Kim Daha Cömert?.....	192
Allâh'a Verilen Güzel Borç.....	194
İsteyeni Sakın Azarlama!.....	198
Niyet Hayır, Âkıbet Hayır.....	200
Haydan Gelen Hûya Gider!.....	202
Sadaka Belâyı Defeder.....	205
Hayrı Geciktirme!.....	207
İnfakta Edep.....	209
Sen Onları Sîmâlarından Tanırsın!.....	211
Veren El, Alan Elden Üstündür.....	212
Hasislik Ateşi.....	215
Fânîler Değil, Bâkî Olan Bilsin!.....	217
Allah Bilsin, Kâfî.....	219
Ashâb-ı Darvan.....	221
Buluttan Gelen Ses.....	223
Sakanın Duâsı.....	225
Muhtacın Duâsına Muhtacız.....	227

9. BÖLÜM
YARATAN'DAN ÖTÜRÜ YARATILANA MERHAMET / 229

Hiçbir Hayrı da Şerri de Küçümseme!.....	231
Hak Dostlarında Nezâket.....	233
Karıncayı Dahî İncitme!.....	234

Yaratan'dan Ötürü Yaratılana Şefkat.....	236
Mahlûkâta Merhamet.....	238
Ekmeğini Paylaşan Köle.....	240

10. BÖLÜM

NEFSİ TEZKİYE, KALBİ MUHAFAZA / 243

Hazret-i Ömer'in Nefis Terbiyesi.....	245
Sultan Alparslan'ın Vicdan Muhâsebesi.....	247
Av Olan Gâfil Avcı.....	249
Hırs Felâketi.....	251
Muâhezeyi Nefsine, Mûsâmahayı Gayriye.....	253
Kim Ölü, Kim Diri?	256
İsm-i Âzam.....	257
Gâfil Kalplerin Tesiri.....	259
Misin Yanında Duran Mis Kokar.....	260
Dost Seçimi.....	262

11. BÖLÜM

HELÂL GIDA, KUL HAKKI, ADÂLET / 265

Kalp Sıhhati ve Helâl Gıda.....	267
Helâl-Haram Hassasiyetinin Bereketi.....	269
Endonezya Nasıl Müslüman Oldu?.....	271
Ticaret Ahlâkı.....	274
Göz Hakkı.....	276
Kanaatkâr Gönüllerin Nasîbi.....	278
Borca Sadâkat.....	280
Nar Bahçesi.....	283
Ben Hiç Unutmadım.....	285
Etme-Bulma Dünyası.....	287

12. BÖLÜM
EDEP, HAYÂ, İFFET / 289

Namusuna Halel Getirme!.....	291
Gözünü Haramdan Korum.....	293
Gözlerdeki İzler.....	295
Yalnızken de Hayâ.....	297
Kimin Mülkünde Kime İsyan Ediyorsun?!.....	299

13. BÖLÜM
HUZUR REÇETESİ; SABIR, ŞÜKÜR, RIZÂ ve TESLÎMİYET / 303

Gaybı Bilmek İsteyen Gâfil.....	305
Veren de O, Alan da.....	308
O'ndan Geldik, O'na Döneceğiz.....	310
Mü'minler iseniz Aranızı Düzeltin!.....	313
Gençlik Sırrı.....	315
Kulluk Edebi.....	317
Hangi Hâl Daha Hayırlı?.....	319
Hazret-i İbrahim'in Ziyareti.....	321
"İnsan" Yaratılmanın Şükrü.....	324
İman Nîmetinin Şükrü.....	325
Şükür, Nîmeti Muhafaza Eder.....	326
Zenginliğin Gerçek Saâdeti.....	328
Bir Velînin Hac Yolculuğu.....	332
Tehlike, Kudreti İmtihan Eder.....	335

14. BÖLÜM
MUVAFFAKİYET ALLAH'TAN, NEFSE PAY ÇIKARMA! / 337

Fahr mı Düşer, Şükür mü?.....	339
Sen Çıkınca Aradan, Kalır Seni Yaratan... ..	341
Şifâyı Kim Verir?.....	343

Küfrân-ı Nîmetten Sakın, Vefakâr Ol!..	345
Vefâ Yokuşu	347

15. BÖLÜM

BÂTİNÎ HARAMLARDAN SAKINMAK / 349

Kibir Şaşkınlığı	351
İbâdullâhı İstihkârdan Sakın!..	353
Kimseyi Hor Görme!	355
Kimin Ne Olacağını Allah Bilir	357
Âkıbet Meçhul...	359
Tenkitte de Edep	361
Gıybet Müptelâ Adam	362

16. BÖLÜM

AHLÂK-I HAMÎDE TEZÂHÜRLERİ / 365

Ayıpları Örtmede Gece Gibi Ol!	367
Kusuru Görme, Ayıbı Duyma!	368
Suskunlar Meclisi	369
Konuşmada Firâset ve Nezâket	371
Eşine Kin Besleme!..	374

17. BÖLÜM

TEFEKKÜR-İ MEVT ve TEVBE / 377

Hayat ve Ölümün Hikmeti	379
Üç Haberci	381
Herkesin Ölümü Kendi Rengindedir	383
Kaçış Yok!..	386
Tevbede Acele Edin!	388
Allâh'ın Rahmetinden Ümit Kesmeyin!..	390
Allah Zulmetmez, İnsan Kendine Zulmeder	391
Dört Derde Bir Devâ	393

Her Hâdise Bir İbret.....	395
Hakikî Tевbe.....	397

18. BÖLÜM

KABRE VE ÂHİRETE HAZIRLIK / 399

Kalplerde Hayat Olsa.....	401
Hayat Yarışı.....	403
Ashâb-ı Rakîm.....	405
Son Nefes Endişesi.....	408
Kimsenin Teminâtı Yok.....	410
Meylimiz Hangi Yöne?.....	412
Herkes Ektiğini Biçer.....	414
Herkes Ateşini Kendisi Getiriyor... ..	416
Âh, Vâh, Keşke!.....	418
Kıyâmet Kopuyor Olsa Bile.....	420
Âhiret Yatırımı.....	423
Gemici ve Nahiv Âlimi.....	425
Gerçek Tahsil.....	427
Âhireti Dünyaya Tercih.....	429
Azıcık Bir Menfaattir O... ..	431
Uhud'un Verdiği Ders.....	433
Esas Hayat Âhiret.....	435
Bekâsı Yok!.....	437
Asıl Saltanat.....	439
LÜGATÇE	441

